

prima instanță: A. Malîi
instanța de apel: N. Vascan, V. Negru și E. Fistican

dosarul nr.3ra-1623/16

DECIZIE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele, judecătorul: Iuliana Oprea
Judecătorii: Ala Cobăneanu, Iurie Bejenaru,
Oleg Sternioală și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Mardare Corneliu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mardare Corneliu împotriva Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr.2” din Chișinău cu privire la anularea parțială a ordinelor de încasare a datoriei, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Mardare Corneliu și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ciocana mun.Chișinău din 26 februarie 2015

c o n s t a t ă :

La 07 iulie 2014 Mardare Corneliu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 cu privire la anularea parțială a ordinelor de încasare a datoriei.

În motivarea cererii de chemare în judecată Mardare Corneliu a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 21 aprilie 2010 s-a admis acțiunea Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 și s-a încasat de la el și membrii familiei suma de 1045, 09 lei cu titlu de datorie pentru deservirea blocului, suma de 5596, 96 lei cu titlu de datorie pentru energia termică și suma de 199, 24 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în total s-au încasat 6840, 29 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011, s-a casat hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 21 aprilie 2010 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a admis integral acțiunea Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 și s-a încasat de la el și membrii familiei suma de 5632, 50 lei cu titlu de datorie pentru deservirea blocului, suma de 8990, 09 lei cu titlu de datorie pentru energia termică și cheltuielile de judecată în mărime de 438, 68 lei, iar în total s-au încasat 15061, 27 lei.

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău prin răspunsurile nr.229 din 19 decembrie 2013 și nr.2-1129/10 din 17 mai 2014 i-a comunicat că nu a fost eliberat titlu executoriu în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 și la materialele pricinii

nu este anexată cererea Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 cu privire la eliberarea titlului executoriu.

Prin ordinul de încasare din 19 mai 2014 s-a încasat de la el suma de 6037, 23 lei cu titlu de datorie și 102, 08 lei plata lunară pentru luna aprilie 2014 pentru deservirea blocului locativ, iar prin ordinul nr.117697207 din aprilie 2014 s-a încasat suma de 12061, 93 lei cu titlu de datorie și suma de 89, 79 lei plata lunară pentru luna aprilie 2014 pentru energia termică.

La 26 mai 2014 s-a adresat Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 cu cerere prealabilă solicitând anularea parțială a ordinului de încasare pentru deservirea blocului din 19 mai 2014 în ce privește datoria în sumă de 5632, 50 lei și ordinului de încasare nr.117697207 din aprilie 2014 pentru energia termică în ce privește datoria în sumă de 8990, 09 lei, însă prin răspunsul nr.01-2/93 din 25 iunie 2014 a primit refuz.

Conform art.16 alin.(1) Codul de executare, titlul executoriu poate fi prezentat spre executare în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost emis, dacă legea nu prevede altfel.

Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 a omis termenul de prezentare executorului judecătoresc a titlului executoriu pentru executarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 care nu poate fi restabilit în conformitate cu art.113 alin.(1) Codul de procedură civilă.

Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 în răspunsul nr.01-2/93 din 25 iunie 2014 nu a invocat niciun temei legal pentru respingerea cererii prealabile.

Cere Mardare Corneliu anularea parțială a ordinului de încasare pentru deservirea blocului din 19 mai 2014 în ce privește datoria în sumă de 5632, 50 lei, ordinului de încasare nr. 117697207 din aprilie 2014 pentru energia termică în ce privește datoria în sumă de 8990, 09 lei emise de Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219.

La 17 decembrie 2014 Mardare Corneliu a depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând anularea parțială a ordinului de încasare pentru deservirea blocului din 19 mai 2014 în ce privește datoria în sumă de 5632, 50 lei, ordinului de încasare nr.117697207 din aprilie 2014 pentru energia termică în ce privește datoria în sumă de 8990, 09 lei conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 emise de Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 (f.d.35-37).

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 17 decembrie 2014 s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare nr.2” din Chișinău (f.d.38).

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 26 februarie 2015 s-a respins acțiunea lui Mardare Corneliu ca fiind neîntemeiată (f.d.46, 49-52).

La 24 martie 2015 Mardare Corneliu a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 26 februarie 2015 (f.d.57).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 29 iunie 2016 a respins apelul declarat de Mardare Corneliu și a menținut hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 26 februarie 2015 (f.d.152-157).

La 15 septembrie 2016 Mardare Corneliu a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului Mardare Corneliu a invocat că prima instanță și instanța de apel au interpretat eronat prevederile art.517 Codul civil și au soluționat greșit litigiul.

Obligația naturală prevăzută de art.517 Codul civil este obligația în privința căreia nu se poate cere executarea silită, iar în cazul dat executarea silită a obligației se putea solicita în interiorul termenului de 3 ani prevăzut de art.16 alin.(1) Codul de executare pe care Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 l-a omis, iar el a refuzat să execute benevol obligația impusă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011.

Ordinele de plată contestate sunt acte care se execută obligatoriu și îi afectează drepturile ca debitor și proprietar.

În cazul în care va dori să înstrăineze apartamentul va fi obligat să achite datoria, deși Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 nu poate legal pretinde la executarea silită a datoriei.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 28 octombrie 2016 Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 a prezentat referință la recursul declarat de Mardare Corneliu solicitând respingerea acestuia și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 23 noiembrie 2016 a considerat recursul admisibil, fără a prejudicia fondul.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate de Mardare Corneliu în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen, întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, hotărârii Judecătoria Ciocana mun.Chișinău din 26 februarie 2015 și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 17 august 2016 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 29 iunie 2016 (f.d.158).

Prin urmare, recursul declarat la 15 septembrie 2016 de Mardare Corneliu împotriva deciziei instanței de apel este depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele pricinii rezultă că prin hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 aprilie 2010 s-a încasat în mod solidar de la Mardari Irina, Mardari Corneliu, Mardari Dumitru și Mardari Raisa în beneficiul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 suma de 1045 cu titlu de datorie pentru deservirea blocului, suma de 5596, 96 lei cu titlu de datorie pentru energia termică și cheltuielile de judecată în mărime de 199, 24 lei, iar în total s-au încasat 6840, 69 lei (f.d.6-7).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011, s-a casat hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 aprilie 2010 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a admis acțiunea Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219.

S-a încasat în mod solidar de la Mardari Irina, Mardari Corneliu, Mardari Dumitru și Mardari Raisa în beneficiul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 suma de 5632, 50 lei cu titlu de datorie pentru deservirea blocului, suma de 8990, 09 lei cu titlu de datorie pentru energia termică și cheltuielile de judecată în sumă de 438, 68 lei, iar în total s-au încasat 15061, 27 lei (f.d.8-11).

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău prin răspunsurile nr.13501 din 18 decembrie 2013 și nr.2-1129/10 din 17 mai 2014 a comunicat lui Mardare Corneliu că pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 împotriva lui Mardari Corneliu, Mardari Irina, Mardari Dumitru și Mardari Raisa cu privire la încasarea datoriei pentru serviciile prestate nu a fost eliberat titlu executoriu potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 și la materialele dosarului nu a fost anexată cererea Asociației cu privire la eliberarea titlului executoriu (f.d.12-13).

În luna aprilie 2014 Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 a prezentat familiei Mardare facturile de plată pentru deservirea blocului și energia termică în sumă totală de 6139, 01 lei și 12151, 72 lei fiind inclusă în aceste sume și datoria încasată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011 (f.d.14-15).

La 26 mai 2014 Mardare Corneliu s-a adresat Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 cu cerere prealabilă solicitând anularea parțială a ordinelor de încasare pentru deservirea blocului și energia termică din luna aprilie 2014 în ce privește datoria în sumă de 5632, 50 lei și 8990, 09 lei conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 (f.d.16).

Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 prin răspunsul nr.01-2/93 din 25 iunie 2014 a comunicat proprietarului Mardare că nu are competența de a anula ordine de plată, nu sunt temeiuri de a recalcula plata, are restanță la achitarea agentului termic în sumă de 12061, 93 lei și serviciile de deservire a blocului în sumă de 6037, 23 lei, iar conform art. 572 Codul civil, obligația trebuie executată cu bună-credință, de fiecare din părți (f.d.17).

Mardare Corneliu nefiind de acord cu răspunsul primit a depus prezenta cerere de chemare în judecată solicitând anularea parțială a ordinului de încasare pentru deservirea blocului din 19 mai 2014 în ce privește datoria în sumă de 5632, 50 lei și

ordinului de încasare nr.117697207 din aprilie 2014 pentru energia termică în ce privește datoria în sumă de 8990, 09 lei conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 emise de Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219.

Prima instanță a respins acțiunea.

Instanța de apel a fost de acord cu soluția primei instanțe.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel au aplicat și interpretat eronat normele de drept material.

Conform art. 16 alin. (1) Codul de executare, titlul executoriu poate fi prezentat spre executare în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost emis, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 octombrie 2010, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011, a încasat în mod solidar de la Mardari Irina, Mardari Corneliu, Mardari Dumitru și Mardari Raisa în beneficiul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 suma de 5632, 50 lei cu titlu de datorie pentru deservirea blocului, suma de 8990, 09 lei cu titlu de datorie pentru energia termică și cheltuielile de judecată în sumă de 438, 68 lei, iar în total suma de 15061, 27 lei (f.d.8-11).

În conformitate cu art. 254 alin.(1) Codul de procedură civilă, rămân definitive hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea pricinii în apel.

În conformitate cu art. 394 Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel rămâne definitivă în momentul pronunțării și se execută conform prevederilor prezentului cod și ale altor legi.

Dreptul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 de a prezenta spre executare titlu executoriu în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 a început să curgă la 28 octombrie 2010.

Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 nu a solicitat și nu a prezentat în decursul a 3 ani de la pronunțarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 titlul executoriu spre executare.

Conform art. 281 alin.(1) Codul civil, după expirarea termenului de prescripție extinctivă, debitorul poate refuza executarea obligației.

Din informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale rezultă că Mardare Corneliu nu a achitat datoria pentru energia termică și deservirea blocului încasată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 (f.d.90-120, 124-131).

La expirarea termenului prescripției creditorul pierde posibilitatea exercitării forțate a dreptului subiectiv și debitorul se eliberează de executarea obligației.

Prima instanță și instanța de apel nu au ținut cont de aceste circumstanțe și eronat au concluzionat că Legea nu prevede expirarea termenului de prescripție, drept temei de stingere a dreptului subiectiv al creditorului ci doar îl lipsește de posibilitatea exercitării silite fiind o obligație naturală conform art. 517 Codul civil.

Conform art. 517 alin. (1) și (2) Codul civil, este natural obligația în a cărei privință nu se poate cere executare silită.

Există o obligație naturală în cazul în care legea sau actul juridic nu prevede posibilitatea executării silite, o persoană are față de o altă persoană o obligație morală

de așa natură încât executarea ei, deși nu poate fi cerută silit, trebuie, în opinia comună, să fie considerată ca executare a unei prestații datorate unei alte persoane.

Din sensul normei de drept citate rezultă că obligațiile naturale nu sunt susceptibile de o sancțiune juridică prin constrângere exterioară, adică lipsa unor mijloace offensive în vederea aducerii la îndeplinirea obligațiilor.

Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219 a dispus de mijloace offensive în vederea executării de către Mardare Corneliu a deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010, însă a omis să le folosească în interiorul termenului de prescripție de 3 ani.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauzele SRL Dacia din 18 martie 2008 și SRL Grafescolo din 22 iulie 2014 a statuat că îndeplinirea acțiunilor procedurale, respectarea cerințelor cu privire la admisibilitate constituie un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Rolul jucat de termenele de prescripție este de o importanță majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenției care, în partea sa relevantă, enunță preeminența dreptului ca patrimoniul comun al Statelor contractante. Înrautățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice.

Articolul 6 §1 din Convenție obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile. Omisiunea unei instanțe judecătorești naționale de a motiva neacceptarea unui argument precum că o acțiune a fost tardivă a condus la o încălcare a acestei prevederi.

Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 17 din 19 iunie 2015 pentru controlul constituționalității prevederilor art. 49 alin. (13) din Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni (plata dividendelor) a conchis că prin noțiunea de „termen” în dreptul civil se înțelege intervalul de timp, instituit prin lege, hotărâre judecătorească sau acordul părților, survenirea sau scurgerea căruia duce la apariția, modificarea sau stingerea raporturilor patrimoniale sau a celor personale nepatrimoniale.

Termenele au ca scop asigurarea funcționării normale a circuitului civil și asigurarea stabilității raporturilor patrimoniale, participanții fiind disciplinați întru realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor civile.

În dreptul civil se numără și termenele de realizare a drepturilor civile, numite și termene de decădere sau termene de perimare. Acestea sunt perioadele de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective sunt împuterniciți să-și realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancționată cu pierderea lor.

Prin urmare, Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/219 neprezentând în termen de 3 ani titlul executoriu de încasare de la familia Mardare a datoriei pentru energia termică și deservirea blocului încasată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010 în sumă de 5632, 50 lei și 8990, 09 lei, a pierdut dreptul de a le mai cere și eronat le indică ca sume datorate în ordinele de încasare prezentate spre plată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii, că nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au aplicat și interpretat eronat normele

de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Mardare Corneliu, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 26 februarie 2015, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Mardare Corneliu.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 26 februarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mardare Corneliu împotriva Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate 54/219, intervenient accesoriu societatea pe acțiuni „Centrala Termică cu Termoficare nr. 2” cu privire la anularea parțială a ordinelor de încasare a numerarului și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite acțiunea lui Mardare Corneliu.

Se anulează ordinele de încasare a numerarului eliberate de Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr.54/219 în luna aprilie 2014 în partea încasării de la familia Mardare a datoriei pentru energia termică în sumă de 8990,09 lei și deservirea blocului în sumă de 5632 (cinci mii șase sute treizeci și doi) lei 50 bani la locul de consum apartamentul nr. 63, bd. Mircea cel Bătrîn, 9, mun. Chișinău conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2010.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Iuliana Oprea

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Sveatoslav Moldovan